

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
petilsor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
Telefon-szám 16.

Kiáltó ellentétek.

A háború nemcsak azáltal neveli hősrozzokká a maga fiait, hogy bátorságot ad a szívükbe, midőn az élet és a halál mesgyéjét csak egy hajsza választja el, hanem, hogy oly értéknek, vezérlő életcsillagnak birtokába juttatja az emberi szívet, amelyet nem lehet arannyal megvásárolni, sem könyvekből pályafutásunk normatívumává tennünk, mert lényegét tekintve szellem-erkölcsi: az egymás örömet és szenvedését át- és megélő szeretet vénája ez.

Az élet ezer megpróbáltatásán keresztülment katona nemcsak *meghalni tud az életért* egy szebb jövő, egy megtisztultabb nemzedék életrekelésének reményében, hanem *át tudja élni mindenkinek a fájdalmát, szenvedését, haláltusáját,* mert saját magát látja mindenütt ott, ahol közös energia-megfeszítések viszik előre azt a véres-rongyos zászlót, melyet az eszméért való csodálatos rajongás, a halál és a temető tesznek oly kimondhatatlan becsűvé.

Igen, a nagy harcok, a szerterobbanó ágyú-tűz és vas elsímítanak minden ellen-

tétet és közelebb hoznak bennünket egymáshoz, mintha testvérek volnánk. Mert hiszen nagy ideálokért való élés megszenteli a talajt, amelyen állunk, közös vérkeringést és *egy lelket* ad mindnyájunkba, midőn elnyeléssel fenyeget a föld — az otthonmaradottakért.

Ezek után az a meggyőződésünk támad, hogy az igazi hős nem az, aki *csak* vas-erővel és ellentállást nem ismerő akarral bír, hanem akinek a szíve megtelik azzal a légysággal is, amit az élet harmóniájának nevezünk.

De amennyire idealizál a front, éppen annyira sárba tipor bennünket — szinte csodálatos! — a vérnek árán megvásárolt «béke-sziget». Az olasz harctérről minap egy katona jött rövid kétheti pihenőre haza, mert hát hiába, mégis csak visszahúz az édes szülőföld, hátha még a test és a szellem olyan fáradt és pihenésre szorult! Eljött, mert ezer kötelék és emlék fűzte ahhoz a helyhez, amelyért annyit szenvedett. — De a békességet, mi után vágyott, mit ideális színekkel rajzolt meg lelkében, nem találta meg. Azon otthon melege sem tudta vele feledtetni azokat

a hideg, részvét nélküli, széthúzó arcokat, akiknek még mindig nem hatolt szívébe az az alap motívum, amiért a magyar katona rohamra indul, végigcsik sápadtan a földön és meghal boldogan; akik még mindig nem ismerik egymásban a testvért.

Üdvözlőt akart hozni távolról azoktól, akik a madár-sohsem-látta hómezőket járják, értünk élnek-halnak, de elhallgatott, mikor észrevette azt az óriási úrt, melyet nem képes áthidalni még ezen halált lehelő években sem a szeretetnek valamelyes pillére. — Üzenetet azoknak, akik egészen másképpen gondolkoznak és éreznek, mint a fronton lévők? — Néhány nap múlva: szabadsága letelte előtt ismét útrakelt, mert hát mégis csak jobb ott lenni, ahol testvérekre akad az ember! . . .

Vannak események, amelyekre fátyolt szeretne teríteni az ember és krétopporral teleszőrni a fekete bünt, nehogy az utókor — amelynek hivatása lesz élete szabályozójává tenni a multról reámaradt drága klenódiumot — rájőjön az emberi gyengeségekre is. De máskülönben is: — az ember mégis csak önző!

TÁRCA.

Bredeczky felesége.

Írta: dr. Horváth Ödön.

Rendkívülien meleg szívű, gyöngéden érző ember volt Bredeczky Sámuel.

Erre mutatnak naplójegyzetei és különösen levelei, amelyekben nemes lelkének tiszta vonzódását olyan ékes szavakkal és olyan bensőséggel tudta kifejezni. Erre mutat az, hogy nemcsak tanulmányainak végezése alatt, hanem majd soproni tanári s wieni lelkészi és hittanári működésének ideje alatt is minden törekvése az volt, hogy arra érdemes embereknek a barátságát s vonzalmát keresse és hogy kiváló családokkal ismerkedhessen meg, amelyeknek meghitt körében felüdülést kereshessen akkor, ha a hivatalos teendőik napi munkájában elfáradott.

Életkörülményei, — a tanulmányokkal foglalkozás után nyomban elnyert kezdő állásainak túlhalmozott terhei és nehézségei, — tartották vissza bizonyos — életének harmincnegyedik évéig — a családalapítástól, amelyről pedig hogy miképpen gondolkodott: azt a még jénai tanul-

mányainak idejében a Németh László és Asbóth Zsuzsanna lakodalmára írt és 1796-ban megjelent s eredeti kéziratában ezúttal is előttem levő, «Die Hochzeit Feier» című első költői műve igazolja (Asbóth Zsuzsanna az akkori soproni lelkésznek volt a leánya; Németh László pedig győri tanár, ugyanaz, aki a Kazinczy levelezéseiben foglalt adatoknak tanúsága szerint, 1802. dec. 13-án kelt levelében Kazinczynak a figyelmét és érdeklődését kikérte Bredeczky iránt és az ő írói működése iránt.) De igazolja ezt egyik szép útleírásába beleszórt megjegyzése is.

1805-ben volt, amikor Wienből Krakóba utazott, hogy az utóbbi helyen (és Podgorzén) elnyert lelkészi állását elfoglalja. Ezt az útját, felette érdekes és vonzó színekkel ecsetelve, «Reisebemerkungen über Ungern und Galizien» című művében írta le. Az úton legmeghittabb barátja: Glatz Jakab utazik vele Poprádig, aki szülőinek és menyasszonyának is látogatására jött.

Meg nem állhatja az útleírás, hogy párhuzamot ne vonjon a két együttutazó jó barátok szívbeli és lelkivilága között. . . «Ő — írja Glatzról — kiválasztott menyasszonyának karjai

közé sietett; én egy egyházközségnek a körébe és pedig anélkül, hogy reményem lett volna arra, hogy ottan csak egyetlen ismerőst is találhatnék! . . . Lelkemet a derék barátok elvesztésének fájdalma mázsás súlyával nyomta! . . . Az ő szíve telve volt a legszebb házas-életnek legtisztább képeivel, amelyeknek egy erényes leányka oldalán leendő elérésére a legbiztosabb kilátásai voltak . . . Szomorúság és derűs, csendes vidámság sohasem juthatott közelebb egymáshoz, mint a két együttutazó barátnak a bensőjében! . . .

Bredeczky jellemét a reávonatkozó egyéb adatokból is ismerve, jól tudjuk, hogy ez a most idézett megjegyzése nem a lelkétől mindenkor távolálló irigységet avagy az ő jövőjét intéző Gondviselésbe vetett hitének a megrendülését és az idegenbe, ismeretlen életviszonyok elé siető ember önbizalmának a meginogását akarta kifejezni, hanem a legtisztább vágyódás volt ez hasonló állapot, hasonló életviszonyok után! A fény sugárnak a megérezése és szeretete volt ez, amely a rideg, magános élet homályába behatolva: ezt talán még szürkébbnek, kietlenebbnek tüntette fel s lelkét még

A FORRADALMI NÁSZ

Sophus Michaelis négyfelvonásos történelmi színműve.

Bemutatja az **OLYMPIA**

február 12. és 13-ikán, szombaton és vasárnap.

De hát Istenem, miért van akkor itt a front mögött vidámság, mulatozás, pezsgő, cigány az egyik oldalon, szenvedés, nyomor, szenny és veszteség a másikon; torzsalkodás, gőg, irigység, önzés, képmutatás az egyik részről és megnemértés, mellőzés, lenézetés, méltatlanság, rongy és éhség azoknál, akiket arculütött az embertelen jéghideg szív? . . . (M. Z.)

Az ifjúság katonás nevelése.

Gróf Moy Miksa tanulmánya nyomán írta K. B.

„A mostani háborús korszak jobban ösztökél arra, mint bármely más időszak, hogy a serdülő ifjúságra, annak nevelésére gondoljunk, mert épp a mostani viszonyok mellett fokozódik ennek a jelentősége.

Az ifjúság a jövő. Az ifjúság hivatott arra, hogy a jövőben biztosítsa számunkra azt, amit vérrel-vassal most kiküzdünk magunknak.

Íme bebizonyult a mostani viharos időkben, hogy a sokat támadott «militarizmus», ami ellen hadrakelt ellenségeink táborá, a mi állami szervezeteinkben éppen az a tényező, mely megóvott bennünket vészes csapásoktól s amelyre tehát a jövőben is gondos figyelemmel kell lennünk.

A militarizmusnak sok közös vonatkozása, sok közös célja van az ifjúság nevelésével; helyes kapcsolatba kell tehát hozni ifjúságunknak oktatásával, kiképzésével, mert az biztosítja gyakorlati céljaink megvalósítását.

Hiszen a praxis már eddig is kimutatta, hogy az államilag szabályozott *szellemi* kiképzése mellett, melyet csak még aránylag nagyon szerény méretű testi nevelés egészít ki, serdülő ifjúságunknak szükség van oly átható erejű *erkölcsi* és amellet *fizikai* nevelésre, mely határozottan a katonai előkészítést tartja szem előtt s amelyet tehát joggal foglalhatunk az ifjúság katonás nevelésének fogalma alá.

Aki ezeket a sorokat írta, a bajor Wehrkraftverein elnöke, a bajor király főszertartásmestere, aki hosszabb tanulmányban számol be a Bajorországban és egyáltalában a Német-birodalomban

az ifjúság katonai előkészítésének jelenlegi állapotáról s több gyakorlati útmutatással szolgál annak további fejlesztése ügyében. (A bajor Wehrkraftverein az egész Német birodalomra kiterjedő Jungdeutschlandbundnak bajorországi szervezete.)

Az ifjúság katonás nevelésének kettős célt tűz ki: 1. a katonai szolgálatra alkalmasak számának emelését, 2. a katonai szolgálatra való előkészítést.

E kettős cél szolgálatában a Német-birodalomban a helyi, országos és birodalmi szervezetek egész sora működik, egymás-al vetélkedve, amelyek közül előkelő és eredménydús szerepe jut a bajor Wehrkraftvereinek: számos neveltje tisztí és legénységi sorban fényesen bevált a mostani világháborúban.

Gr. Moy, bár érthetően át van hatva a maga egyesületi szervezete kiválóságának tudatától s bár kívánatosnak tartaná, hogy más hasonló célú német intézmények az ő szervezetükhöz simuljanak, elég elfogulatlanul ítélik a többiek működését illetőleg, sőt kiemeli azt az üdvös buzgalmat, mely a különböző szervezetek vetélkedéséből ered. A birodalmi kormány is épp úgy, mint az egyes németországi kormányok, szintén erre az alapra helyezkedtek, amikor az egyesületi működés körébe utalták a háború idejére is az ifjúság katonás előkészítését. Nem hallgatja el abbéli aggályát, hogy a mostani szervezetnek önkéntes jellege nem a legideálisabb megoldása a kérdésnek. Az ifjúság önkéntes jelentkezésére lévén bízva a katonás előkészítésben való részvételük, bizony magában Münchenben is nagy fluktuáció mutatkozott a résztvevők számát illetőleg, de az önkéntes kiképző- és felügyelőszemélyzetben is sok volt a változás és a hiány is, ami nem mind a háborúkozza behívások terhére írható. Ehhez hozzájárult még az, hogy úgy az iskolába járó, mint az iskolát már elhagyott, gyakorlati pályára lépett ifjúságnál sok nehézséget okozott még a katonás előkészítés időbeli igényeinek az iskola, illetve a gyakorlati életpályáival való összhangba hozatala. Épp azért nem szabad visszariadni, minden felmerülő gyakorlati nehézség ellenére, ez intézmény egyöntetű, törvényes szabályozásától, kötelező vételétől. Ne várjunk ezzel a háború utáni időkhig:

legalább az alapokat ily szellemben már most rakjuk le!

Az ifjúságot katonás előkészítése tekintetében három csoportba kívánja osztani:

I. Az elemi és alsófokú középiskolák 6—12-éves tanítványai;

II. az ifjúsági egyesületek (12. életévtől kezdődőleg) és

III. az ifjúsági századok (18. életévtől a tényleges katonai szolgálat megkezdéséig) csoportjára.

I. Az elemi-iskolák növendékei, illetve a középiskolák alsó évfolyamainak növendékei 6—12. életévtől, köteleztesenek arra, hogy tanítóik, illetve tanáraik vezetése alatt, a kötelező torna-órák stb. fentartása mellett, hetenkint legalább egyszer 1—3 órára a szabadba rándulnak, amikor csak az időjárás megengedi. E kirándulások szolgálhatnak természetrajzi, földrajzi célokat is, de főleg fenti célt tartva szem előtt, játszva vezessék be az ifjúságot a katonai rend- és terepgyakorlatokba. Természetesen nem holmi katonai «Drill»-ről volna itt szó, hanem az ifjúság korához, testi fejlettségéhez mért gyakorlatokról, amelyek azért, kellő vezetés mellett, alapozói lesznek a rendnek, fegyelemnek, a pontos és figyelmes kötelezettség teljesítésnek. Föltétlenül kívánatos az iskolai-orvosi és fogorvosi intézmény törvényes, általánosan kötelező bevezetése és bevonása az iskolának ebbe a működési körébe is.

II. Ifjúsági egyesületek. 12. életévtől minden ifjú köteleztesék, hogy valamely, a fenti célt szolgáló ifjúsági egyesületnek ténylegesen működő tagja legyen. Ezeknek az egyesületeknek kötelezniük kell magukat arra, hogy az ifjúságot, immár az időjárásra való tekintet nélkül, hetenkint egyszer kiviszik legalább 3 egymást követő órára a szabadba s ott behatóan foglalkoztatják a katonás előkészítés szempontjából kívánatos gyakorlatokkal, mint amilyenek: menetelés, szabadban való játékok és gyakorlatok (Geländespiele), testgyakorlatok, tornajátékok, egyszerű katonai gyakorlatok (Felddienstübungen), az érzékek élesítésére alkalmas gyakorlatok, a szabadban való tornázás, főzés stb. Alkalmi felmentés csak orvosi bizonyítvány alapján adható, ahogy a kötelező orvosi, fogorvosi ellenőrzésnek itt is, esetleg katonáorvosok bevonásával, a maga teljességében kell érvényesülnie. A testi kiképzés

fogékonyabbá tette a hiányzó otthon, az önmaga által alapított család iránt!

A családban az a hagyomány száll utódról-utódra, hogy mikor Bredeczkynek másik nagyon jó és kiváló barátja: Schwarz János Mihály, a volt eperjesi esperes-lelkész, egy alkalommal Bredeczkyt családalapításra buzdította, utóbbi fgy sóhajtott fel:

«Igen! Ha még egy olyan kiváló teremtet tudhatnék feleségül kapni, mint amilyen a te széplelkű, kedves Johannád!»

«Kaphatsz! — felelte erre Schwarz. — Hiszen ott van az ő húga: Doris!» . . .

Schwarznak sógornőjéről: a kiváló női érényekben annyira gazdag, bájos Pauer Dorottya volt tehát szó.

A Pauer-család, amelynek I. Leopold királytól az 1681. július hó 4-ik napján Pauer György részére kiadott és a mondott évről november 26-ikán Sárosvármegye közgyűlésén is kihirdetett díszes címeres-levele, ezeknek a soroknak az írásánál, szintén itt van kitérve előttem, tekintélyes és vagyonos család volt. Egyik leszármazója, a ruszti születésű Pauer Gottfried, Eperjesen élt, ahol tekintélyes kereskedő, a keres-

kedők egyesületének elnöke és árvaanya, 1814-től kezdve pedig az 1822. évi július hó 6-ik napján, 73 éves korában bekövetkezett haláláig, az evangélikus egyháznak egyik érdemes felügyelője volt. Most nevezett Pauer Gottfried az 1779. év május hó 4-ik napján kötött házasságot Kassán Dierner Éva Dorottyaival.

Ebből a házasságból kilenc gyermek született, akik közül azonban csupán négy élte túl a gyermekkor, és pedig: Johanna Elisabetha, aki az előbbieken említett Schwarznak volt a felesége; az 1787. február 10-ikén született Éva Dorottya, akit utóbb csakugyan Bredeczky vett nőül; Johann Gottfried; és végül Anna Karolina, aki majdan Loykával kötött házasságot és akinek hasonló nevű leánya azután a Lemberg közelében Manasterzeczen lakó kiváló főúrnak: báró Brückmannak lett feleségévé.

Bredeczky naplójában, csakhamar Lembergbe való megérkezése és ottani állásának elfoglalása (1806. május) után, már az 1806. év június hó 27-ik napjáról ezt a mondatot találjuk bejegyezve: «Írtam Pauer Dorottyanak és szüleinek». Ez volt tehát a megkérő levél, amelyre hogy a válasz kedvezően hangzott:

annak kétségtelen bizonyítéka az ugyanazon év augusztus hó 2-ik napján eszközölt az a napló-bejegyzés, amely azt örökíti meg, hogy ezen a napon Eperjesen az eljegyzést megünnepelelték. Hogy pedig ez is nagyobb ünneppel történt, annak bizonyosságául az szolgálhat, hogy a naplójegyzet adatai szerint ennél az eljegyzésnél Schwarz, Heckenast, Osterlamm és Allemann szerepeltek tanúk gyanánt.

Valószínűleg Bredeczkynek hivatalos elfoglaltságai nem engedték meg azt, hogy az eljegyzési utazás után rövid időközben ismét ő utazhasson Eperjesre a házasság megkötésének ünnepére s ebből az okból, övéivel és sógorával, — t. i. a házasságnak megáldására felkért esperes-lelkésszel: Schwarzal együtt, — a menyasszony utazott Lembergbe, ahol az ev. templomban az esküvőt az 1806. augusztus hó 26-ik napján meg is tartották.

A családban hagyomány maradt fenn arra nézve is, hogy ha Bredeczkynek előtt olykor tréfálkozva említették azt, hogy ő volt az, aki férje után az esküvőre utazott, Bredeczkynek erre meghatottan és nemes büszkeséggel azt felelte mindenkor, hogy: «Olyan férj után, mint

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGEK, CUKOR-
KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

mellett külső és hazafias sültek közt is tanuló gyakorló- (nek ne leh

Kívánatos ségebe a társ elemeit bevétel minél erősebb keltség bevétel sültek, csak hasznosításának. az egyesület emberek legoly elemek hazafias szellemű ifjúságot, fölmeget tudják dekek egészen hatasoktól (kötelesttudlem ápolása, ságai iránti felelősséget bajtársi szellem jöhet a tanító

Fontos a megoldása, hogy egyesület az ifjú fennállania, artek az iskolán

Ne álljon betartása mellett nek vagy ann egy-ületbe l megfelelő egye legyen egy ily léphet az egyi kezdet idején) az iskola, illet ellenőrizi.

Az egyesület kiválasztása, fe Állami hatóságok tatásügyi korm selve van. E ha

amilyen az övé volt megtenni l

A lakodalm szokásai szerint Erre lehet köve nek új egyháza pár hónap óta dens-helyettes g ben ki akarta a mindenkit eiv ifjú menyasszony nepléséből. És e naplójának az megható bejegy tette meg, ho szebb napja, m lyéről és amely fakadó ezzel a r Atyja a szeretet

És az erre e szép napok ed hálájával fogad roztak az ifjú

Bredeczky hogy neki, nag sése s híveinek rése céljából tennie. Nemes, azonban mindig őt, ahol hí éle oda azért, hogy akit sok akadá sét igényelő n

mellett különös figyelem fordítandó az erkölcsi és hazafias szempontokra. Az ily ifjúsági egyesületek kötelező tagsága nem zárja ki, hogy az illető tanuló valami más, speciálisan csak testgyakorló- (atléta-, úszó-, evezős- stb.) egyesületnek ne lehessen egyúttal tagja.

Kivánatos, hogy az ifjúsági egyesületek vezetőségébe a társadalomnak különböző, arra alkalmas elemeit bevonjuk. Maradjon meg a társadalomnak minél erősebb érvényesülése: a sokoldalú érdekesség bevonása s ez alapon a különféle egyesületek, szövetségek egészséges konkurrenciája csakis hasznára lehet ez intézmény felvirágoztatásának. Még az sem feltétlenül szükséges, hogy az egyesületek vezetői maguk mind katonaviselt emberek legyenek, bár előnyös volna. A fő, hogy oly elemeket nyerjünk meg vezetőkné, akik hazafias szellemben, lelkiismeretesen vezetik az ifjúságot, főlős ridegség nélkül, annak bizalmát meg tudják nyerni. A feladat lényege a növendékek egészséges kiképzése, edzése, káros behatásoktól (alkohol, nikotin stb.) való óvása, kötelességtudásuknak erősítése, a hazafias szellem ápolása, a történelem és a természet tanulmányai iránti fogékonyság ébrentartása, emellett a bajtársi szellem fejlesztése. Elsősorban tekintetbe jöhet a tanítóság.

Fontos annak a kérdésnek a helyes megoldása, hogy mily viszonyban álljon az ifjúsági egyesület az iskolával. Kellő kontaktusnak kell fennállania, anélkül azonban, hogy az egyesületek az iskolának mintegy függelékei volnának.

Ne álljon fenn, a fenti általános feltételek betartása mellett, semmiféle kényszer, hogy ennek vagy annak az iskolának a növendéke mely egyesületbe lépjen: bármely, a szabályoknak megfelelő egyesületbe léphessen be, de köteles legyen egy ilyennek működő tagja lenni. Át is léphet az egyikből a másikba (pl. az őszi iskola kezdet idején). Egyesületi hozzátartozódságát az iskola, illetve egyéb felelősök nyilvántartja, ellenőrzi.

Az egyesületek ellenőrzése (természetesen a kiválasztása, felhatalmazása is) állami feladat. Állami hatóság gyakorolja, melyben a közoktatásügyi kormány mellett a hadügyi is képviselve van. E hatóság feladata a vezetők alkal-

amilyen az övé volt, ezt mindenesetre érdemes volt megtenni!

A lakodalmi ünnepek — az akkori idők szokásai szerint — kétségtelenül hosszan tartottak. Erre lehet következtetni abból, hogy Bredeczkynek új egyháza is, amelyben különben csak pár hónap óta szerepelt lelkész és szuperintendens-helyettes gyanánt, bizonyosan nagy mértékben ki akarta venni a részét az ifjú párnak és a mindenkit elvárásoló, akkor tizenkilencéves, ifjú menyasszonyt kísérő vendégeknek az ünnepléséből. És erre lehet következtetni Bredeczky naplójának az 1806. augusztus 30-ikáról kelt meghatározó bejegyzéséből is, amelyben azt öröközte meg, hogy ez a nap volt életének legszebb napja, mert először étkezett saját tűzhegyéről és amely bejegyzését a szív mélyéből fakadó ezzel a mondattal végezte: «Hála Néked, Atyja a szeretetnek, ezért a szép napért!» ...

És az erre egymásután következő hasonlóan szép napok édes derűt, s a tiszta szívek odaadó hálájával fogadott csendes boldogságot sugároztak az ifjú párra.

Bredeczky naplójából és leírásából látszik, hogy neki, nagy egyházi területeinek felkeresése s híveinek és ezek viszonyainak megismerése céljából sok és nagy utazásokat kellett tennie. Nemes, hű szívének minden vágyódása azonban mindig haza, boldog otthonába vonzotta őt, ahol hű életetárja várta, egész lelkét adva oda azért, hogy derűssé tegye a férfinak életét, akit sok akadálnak és nehézségnek a leküzdését igényelő nagyjelentőségű állása s emellett

mas voltának felülbírlata, ezek megerősítése, de egyúttal az intézmény gyakorlati támogatása is (gyakorlótér, felszerelések átengedése, szükség szerinti anyagi támogatás, baleset- és kárbiztosítás, megfelelő ruha és egyéb kellékek olcsó beszerzésének lehetővé tétele stb. útján).

III. *Ifjúsági századok.* «Jungsturmkompagnie»-nak nevezi szerző ezt az alakulatot, melybe minden ifjú annak a naptári évnél az őszén legyen köteles belépni, amelyben 18 ik életévét eléri. Ez alakulatnak már az a célja, hogy közvetlenül előkészítse az ifjút katonai szolgálatára. Itt hát már határozottabban kell érvényesülnie a katonás szempontnak s kívánatos, hogy a vezetés is katonai kezében legyen. Katonaviselt véleménye alapján vétetik be a jelölt az ifjúsági századba. Orvosi és fogorvosi ellenőrzése is a megfelelő katonai szervek feladata. Azért nem kívánja szerző, hogy aki ebbe az alakulatba lép, az cserbenhagyja az ő volt ifjúsági egyesületét, sőt ellenkezőleg: maradjon meg továbbra is a kötelek, vegyen részt a katonajelölt, amennyire csak teheti, régi egyesülete működésében, de immár, a katonás előkészítése tekintetében, számára természetesen az új alakulat az irányadó, melynek minden gyakorlatában lelkiismeretes pontossággal kell résztvennie.

Az ifjúsági századokban már kell, hogy megfelelő katonás fegyver és formailag is katonás kiképzés érvényesüljön. Gyakorlati része: fegyver nélküli egyéni kiképzés, kis csoportokban való katonai gyakorlatok, torna, vívás. Hetenkint egyszer 2—3 órán át lövészeti fokozatos kiképzés, lehetőleg a szabadban, az időjárásra való tekintet nélkül. Hetenkint egyszer az esti órákban elméleti oktatás a legszükségesebb katonai ismeretekről. Énektanítás folytatása kívánatos. Azonkívül időt kell szakítani nagyobb menetszolgálatokra, pl. vasárnaponként, míg a többi fentemlített gyakorlatokra egy-egy hétköznap délutánja szabadabbá teendő, a teoretikus kiképzésre pedig egy esti óra.

E századok vezetésére már határozottan katonatisztek kell, hogy igénybevéssenek, lehetőleg olyanok, akik az ifjúsági egyesületekben is megfelelő tapasztalatokra szert tettek, a tisztikar legjavából. Épp úgy az altisztek kellő kiválogatása

kiterjedt irodalmi tevékenysége is felette elfoglalt és lekötve tartott; és aki annál inkább szükségelte azt, hogy otthonának kedves és békés falai között megpihenjen, felüdüljön s új erőt és kitartást nyerjen.

Az ifjú asszony lelkének tükörét tárja elének az az elárgult merített-papírra írott kis vers is, amelynek «An Dorchen» címmel ellátott előlapján február 6-ik napja van feltüntetve, jelöl annak, hogy a gyöngéd kéz annak sorait névnapon üdvözlőlét szánta és amelyen az elég ügyes tollrajz, felhők között, rózsakoszorúval repülő, bekötött szemű kis angyalkát mutat. A költő, kinek gyakorlott verselése a naplóiban megörökített költeményeiből már ismert Bredeczkyt sejtetik velünk, melegen üdvözlö a biborszínű hajnal, amely a mai napot: «Dorchen» szép nevének napját hozza magával. Felhívja a barátokat, hogy vele együtt örömdalokat énekeljenek az ünneplőnek, aki «csendes erényt gyakorol», és «sem barátot, sem ellenséget soha meg nem szomorított». Őt, akinek minden tekintetét «gyöngédség kíséri», és aki még ha villámok és viharok dühöngenek is, az ő «szelidségének báját el nem veszíti soha». Őt, aki mindenkor csak azt a felséges gondolatot szereti, hogy: «Isten van és Isten lesz, ha egész világok ingadoznak is!» ... És akinek végül a költő azt kívánja, hogy napjai, az áldott mezőségnek tavaszvirágzásaként, távol minden bánattól, gondtól és küzdelemtől, bájosan folyjanak tovább! (Vége köv.)

is fontos feladat. Kevésbé alkalmas egyének többet rontanának, mint amennyit használnának. Igen természetes, hogy ezeket az ifjúsági katonás előkészítéssel foglalkozó katonatényezőket egyéb mentesítésekben és kedvezményekben kell részesíteni.

Egy-egy század kb 120 emberre tehető. Egy tiszt, mint a század parancsnoka s legalább három oktató (tiszt vagy altiszt) kívánatos. Az ifjúsági századok szükség szerinti számban állíthatnak fel, esetleg zászlóaljba egyesíthetők, katonai felügyeletük szempontjából egy-egy ezredhez kapcsolhatnak. Az ezred parancsnoka, illetve megbízottja ellenőrzése alatt működnek. A felsőbb ellenőrzésről a katonai hatóság gondoskodik.

Az ifjúság (a helyi körülmények figyelembevételével) lehetőleg szabadon választhassa meg azt a századot, amelybe belép. A régi, ifjúsági egyesületi kötelek figyelembevétele a bajtársi szellem fenntartása és fejlesztése tekintetéből kívánatos.

A hivatásos vezetők mellett az ifjúság köréből alkalmas segédek képzendők (erre már az ifjúsági egyesületekben is gondolni kell). Az iskola is tartsa fenn a kontaktust a maga, az ifjúsági századokba került fiatal bizalmiférfiak révén. Épp úgy megoldandó a szülőkkel, mesterekkel, munkaadókkal való kontaktus kérdése.

Vidéken persze még nehezebb lesz az ifjúsági századok intézményének megvalósítása, mint az ifjúsági egyesületeké; nyugdíjas tisztek, altisztek révén, a legközelebbi helyőrség ellenőrzése mellett azonban itt is keresztülvihető. Szélszórót kisközsegekből — ahol nem állandó-ítható az egész éven át a kiképzés — esetleg hathetes évenkénti behívással volna megoldható a kérdés, kellő kedvezmények nyújtásával.

Idővel, ha az ifjúsági egyesületek kellő módon kialakulnak s kellő szárnú, szakszerűen kiképzett oktatója lesz az ifjúságnak, éppen az egyesületek kebeléből: el is fogunk tekinteni a külön ifjúsági századok intézményétől, illetve a szorosabb katonai szempontok szigorúbb érvényesítésével hozzátoldhatnók mintegy folytatógos alakulatként az ifjúsági egyesületekhez.

Végre még külön kiemeli szerző a céllövésben való kiképzés fontosságát, melyet a lövész egyesületek igénybevételeivel már a 15. életévtől kívánatosnak tart előbb az ifjúsági egyesületekben, majd a századokban.

(Tudvalevőleg még a közelmúltban a német katonai körök — más országoktól és a német ifjúság katonás előkészítésének sok előharcosa véleményétől eltérően — idegenkedtek az ifjúsági céllövési kiképzéstől.)

Törvényes szankcióját, általánossá, kötelezővé tételét kívánja a szerző az ifjúság katonás nevelésének. De ne legyünk kizárólagos tekintettel a tényleges katonai szolgálatra, ne csak jó katonajelölteket készítsünk elő, de egyáltalában jó honpolgárokat neveljünk, testileg-lelkileg ép, edzett, erős nemzedéket, mely áthatva a hazája iránti kötelességei tudatától, erős támasza az emberiség örök javainak.

* Kimerítőbben foglalkoztunk e javaslattal, mert oly rendszerbefoglalását találtuk az ifjúság katonás testnevelésének, mely nagy német szövetségesülknél alig fog utópiának bizonyulni és hazai viszonyainkra alkalmazva is sok megkívánandó tanulsággal szolgálhat.

Legjobb eredményt

□□□ érünk el, ha □□□
az EPERJESI LAPOKban
□□□ hirdetünk! □□□

Az írásvizsgák.

E hónapban kezdődnek a városban és megyében is.

A legújabb választói törvény értelmében országgyűlési képviselőválasztói joggal bírnak azok is, akik életüknek 30-ik évét betöltötték, legalább 20 kor. adót fizetnek s iskolai bizonyítvány híján az arra kiküldött bizottság előtt igazolják, hogy írni és olvasni tudnak. Ilyen bizottságok minden járásban, minden rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal fölrüházott városban működnek s a közigazgatási bizottság küldi ki azokat.

A törvény értelmében e bizottságok minden év február havában ülnek össze, a közigazgatási hatóságok pedig fölszólítják a lakosságot, hogy azok, akiknek írás-olvasástudásukat igazolniuk kell, a bizottságok előtt jelenjenek meg. Az 1914 év folyamán már — bár néhány hónappal később — működtek a bizottságok, a múlt évben szüneteltek, ez évben azonban már ismét működésbe lépnek, még pedig e hó folyamán. Körülbelül egy hónappal ezelőtt adta ki a kormány az erre vonatkozó rendeletet s a közigazgatási bizottságok ennek értelmében intézkedtek is.

A kiadott miniszteri rendelet értelmében az 1916. és 1917. évre a vizsgáló-bizottságok tagjai:

Bártfa sz. kir. városban: Elnök: Fekete Elemér polgármester; alelnökök: Gmitter József, dr. Uhljig Leo és dr. Mészáros Lajos közigazgatási tisztviselők; tagok: dr. Mankovich Rezső, dr. Tóth Miklós és Grófcsik Gyula közig. tisztviselők, továbbá Török Lajos, Furia Károly igazgató-tanítók és Schönvitzky Gyuláné igazgató-tanítónő.

Eperjes sz. kir. városban: Elnök: Faragó József polgármester; alelnökök: dr. Holénia Gyula, Magyar József és Matherny Gusztáv közig. tisztviselők; tagok: Saly Győző, Hoffmann József és Kribel Elek közig. tisztviselők, továbbá Dúzs Mária, Gerbery Sándor és Gerhard Béla tanítóképző-intézeti igazgatók.

Kisszeben sz. kir. városban: Elnök: Eiszelt Antal polgármester; alelnökök: Havrillai Sándor, Toppicz György és Gallé Hugó közig. tisztviselők; tagok: Borbás Géza, dr. Schütze József és Freund Sándor közig. tisztviselők, továbbá Szkurkay Manó igazg. tanító, Girgásch Dezsőné és Lasztkay Margit tanítónők.

Bártfai járásban: Elnök: Szakmáry Géza főszolgabíró; alelnökök: Somogyi Miklós, Dobay Károly és dr. Groszmann Dezső közig. tisztviselők; tagok: Wieszt Gyula, Velgosz István és Gojdics Illés közig. tisztviselők, továbbá Schönvitzky Gyula igazgató-tanító, Culyássy Tivadar tanító és Török Lajosné igazgató-tanítónő.

Eperjesi járásban: Elnök: dr. Desseffy István vm. tb. főjegyző; alelnökök: Kovaliczky Gergely, dr. Weisz Jakab és Passuth Ferenc közigazg. tisztviselők; tagok: Renczes József, Tokár Emil és Lefkovich Miksa közig. tisztviselők, továbbá Vrablovich Román, Durst Győző igazgató-tanítók és Szémán József gör. kath. tanítóképezdei gyakorlóisk. tanító.

Felsővízközi járásban: Elnök: Gallotsik István főszolgabíró; alelnökök: ifj. Semsey Miklós, dr. Eisner József és Nitsche Alfréd közig. tisztviselők; tagok: Pivnyik András, Wollay Izsó és Körtvélyessy Géza közig. tisztviselők, továbbá Polivka János, Petrigalla Miron és Krivka Sándor tanítók.

Giráltyi járásban: Elnök: Spillenber Barna főszolgabíró; alelnökök: Szeghy Andor, Holénia László és Kálmán Ede közig. tisztviselők; tagok: dr. Gottlieb Jakab, Árpád Gyula és Zahler Aladár közig. tisztviselők, továbbá Jesztrebényi

Gyula igazgató-tanító, Löblovics Izsák és Lado-mérszkyne Debrő Margit tanító, illetve tanítónő.

Héthársi járásban: Elnök: dr. Kádas Miklós főszolgabíró; alelnökök: Sarlay Sándor, Piller Géza és Huszovszky Nándor közig. tisztviselők; tagok: dr. Kopp Sámuel, Krajczér Endre és Gurkó József közig. tisztviselők, továbbá Bárdosi Antal, Stronczér Aladár tanítók és Kubányiné Nyulászky Ilona igazgató-tanítónő.

Kisszebeni járásban: Elnök: Bánó Árpád főszolgabíró; alelnökök: Berthóty Lőrinc, br. Ghillány József és dr. Propper Izsó közig. tisztviselők; tagok: Dankó György, Tomek György és Czarics Jenő közig. tisztviselők, továbbá Marschalkó Vilmos, Becski Mihály és Lieb Tivadar tanítók.

Lemesi járásban: Elnök: dr. Piller Dezső főszolgabíró; alelnökök: Fekete Béla, dr. Grosz-wirth Zsigmond és Pálka Ottó közig. tisztviselők; tagok: Szepessy János, Kassay Vince és Mandel Henrik közig. tisztviselők, továbbá Zaffián Tamás, Scsavniczky Margit és Gleviczky Gusztáv tanítók, illetve tanítónő.

SZÉCHENYI-KÖR.

A Kör február 16-ikán (szerdán) tartandó házi-estélyének műsora:

1. MENDELSSOHN: **Szent Iván-éji álom.** Nyitány. Előadja *a cs. és kir. 66. sz. gyalogezred zenekara Jeschek Gusztáv* karmester vezetésével.
2. GOUNOD: **Ékszer-ária** a „Faust” c. operából. Énekl *Kulcsár Juliska* operaénekesnő zongorán kíséri *Hoffmann Olga* zeneisk. tanárnő.
3. RUBINSTEIN: **Zongoraverseny, I. tétel.** Zenekarkísérettel előadja *Káldi Soma* zeneisk. igazg.
4. a) CHERUBINI: **Női kar** a „Blanche de Provence”-ból;
b) SCHUBERT: **A vadrózsa.** Előadja *az állami tanítónőképző-int. énekkara, Moyzes Miklós* tanár vezetésével.
5. a) ANTALFFY-ZSIROSS DEZSŐ: **«Reszket a bokor»;**
b) DIENZL OSZKÁR: **Liliomszál;**
c) KÁLDY GYULA: **Csalogánydal.** Énekl *Kulcsár Juliska*, zongorán kíséri *Hoffmann Olga*.
6. SWENDSEN: **Norvég művészkarnevál.** Előadja *a cs. és kir. 66. sz. gyalogezred zenekara.*
(Rendező: Moyzes Miklós.)

A Kör harmadik felolvasó-estélye febr. 23-ikán lesz. Ez alkalommal szaval *Rusznak* Gusztáv, az Eperjesi Vakok Intézetének növendéke; felolvas *Jakobi Dezső* «Az orosz betörés és Sárosvármegye» címen.

Irodalmi estély. A Széchenyi-kör február 9-ikén tartotta e szezonban a második irodalmi estélyt. A Kör kisterme ez alkalommal is zsűfólasig megtelt előkelő, intelligens közönséggel, sőt sokaknak nem is jutott hely. Bizonyosága ez annak, hogy városunk művelt közönsége melegen érdeklődik az aktuális háborús irodalmi kérdések, felolvasások iránt és hogy a magyar-irodalmi szakválasztmány ügyesen s helyesen választotta meg az irodalmi osztályok szereplőit. Az első szereplő *Magyar Katinka* volt, aki *Fiatt Zsóka* «Amikor megjönnek» című megható, háborús versét szavalta el mély érzéssel, nagy hatással. A szavaló kellemes megjelenése, üdesége, közvetlensége, kedves hangja, helyes és találó előadása csak fokozta a költemény szépségét, hatását. A közönség osztatlan elismeréssel, meleg éljenzéssel és őszinte tapsal honorálta a szép reményekre jogosító, bájos leányka első fellépését.

Ezután *Vöröss Sándor* olvasta fel érdekes és értékes tanulmányát «Háborús költészetünkről». A tárgy maga is nagyon érdekes, hiszen ma mindnyájunk lelkét a háború, annak eseményei, izgalmi, érzésvilága tartja lekötve, hogyne érdeklődnénk a háború költészeté iránt, hiszen a költők vannak hivatva arra, hogy a közérzésnek, a közhangulatnak, a közös eszméknek adjanak kifejezést. Ennek a költészetnek jellemzése, méltatása avatott tollra talált, hiszen *Vöröss Sándor* a magyar irodalomtörténet tanára s közönségünk már többször gyönyörködött érzésének tisztaságában és melegségében, világos ítéletességében és magyaros, erőteljes stílusában. Értelmezhet, hogy a legnagyobb érdeklődéssel várta a közönség az aktuális felolvasást. *Vöröss Sándor* ennek az érdeklődésnek, várakozásnak mindenben meg is felelt. Felolvasása elején *Szász Zoltán* véleményével ismertette meg a közönséget a mai háború költészetét illetőleg, előadása folyamán pedig megcáfolta *Szász* egyoldalú véleményét. Röviden és találóan tüntette fel a magyar irodalomtörténetből azon költőket, akik verseikben a magyar katona vitészetét dicsőítették. Majd a mai háborús költészet művelőit sorolta fel és pedig nagyon helyesen a motívumok szerint csoportosította költészetüket; röviden, tömören s mégis világosan tüntette fel, hogyan tükröződik vissza költőink lantján a mult képe, milyen érzelmeket váltott ki a hadbaszállás, a küzdelem nagysága, hogyan dicsőítik a magyar katona vitészetét, meghatóan ecsetelte a harctéren lévő katonák érzéseit a harcok egyes mozzanataiban, az itthonhagyottak epekedését, szeretetét, vágyakozását a harcban lévő apák, hitvesek, kedvesek iránt, majd a gyerekek, öregek megható érzésvilágát; a magyar nép tiszteletét, szeretetét az ősz uralkodó iránt, bizalmát, csodálatát a nagy német szövetséges iránt s végül a végső győzelembe vetett rendíthetetlen hitet. Természetes, hogy a felolvasónak nem volt módjában — már csak az idő rövidege miatt is — teljesen részletes képét megfesteni a mai háborús költészetnek. Ez a jövő feladata lesz, amikor majd elül a vihar, békesség, nyugalom száll a lelkekbe. Nem is az volt a célja. A felolvasó egy tükröképet akart a közönség elé állítani, amelyben ott láthattuk a mai háborús költészetet főbb motívumaiban, jellegzetes sajátágaival. S ez a kép világos és szép volt. Azzá tették a felolvasó nagy tudása, széleskörű olvasottsága, biztos ítélképessége, kellemes előadása s magyaros, zamatos nyelve.

Dr. Wallentinyi Samu.

HIREK.

Karcolat.

A csillagokba füst hatolt a földről.
A lelkek hada pedig útrakelt...
Mert tudjátok, a földön itten
Mehalt egy büszke regement,
Egy büszke regement.

Az égből pedig villám cikázott le.
A hajnal pírja vérbehanyatlott.
Mert tudjátok, a föld pokollá
Tenger-átokká változott,
Átokká változott.

S amint elállt a szörnyű golyózápor
És másnap ismét csendes este lett:
A tejúton elhalkult lágyan
Feltűnt egy büszke regement,
Egy büszke regement.

Itt lent pedig imához térdepeltek
Fáradt szívvel a bágyadt katonák.
S a pokol helyén templom küldte
Dicsőn az égbe szózatát,
Az égbe szózatát.

Marencsin Zoltán.

M

SZER
REMENY
WIC

A lap s
vonatkoz
Flórián-
kü

El
A magya

Hogy
képzelmük
beállt az i
osztályba
Minden sze
és kíváncsi
ténőket, v
figyelem e
szerűségek
számítási ó
kedvéért.

A tanító
mondja: le
mindannyia
a levélhord
hordó», an
Ezután a t
gyermektől
mészetesen
a névelő h
kel ismételt
jelentésének
tanító fölm
Felelet: «lev
ismétlik: «e

Miután e
kal már így
tárgy iránti
hogy a legk
földolgozása
ismét folyta
hogy a kettő
hető volna,
számítási
gódik. Mert
az egyszerű
föltévesével
történhetik
val, hozzá
valóságos sz
órává is les
nyiségfogalm
újabb és új
nemcsak le
mértékben
galmak per
mondatform
ki tagadhat
ségi művel
hozzá intéze
levél van a
nek ad egy
adtam Péte
levelet kap
egyike új
újabbakra
az érdekelt
unalmasság
sohasem le

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Elméleti pedagógia.

A magyar nyelv tanítása a népiskolában.

(Folyt. és vége.)

Hogy példával illusztráljam a mondottakat, képzeljük el a következő esetet: Számtani órán beállt az idegenajkú gyermekekkel zsúfolt első osztályba a levélhordó s hoz a tanítónak levelet. Minden szem a jövevény, a levélhordó felé fordul és kíváncsian nézi, lesi minden gyermek a történetet, vagyis a legnagyobb érdeklődés és figyelem egy tárgy felé irányul. Az alkalmasságok felhasználásának elvénél fogva a számtani óra fölfüggesztendő, a beszédtanítás kedvéért.

A tanító fölmutatja a kapott levelet és azt mondja: levél. A gyermekek természetesen mindannyian rámondják, hogy: «levél». A tanító a levélhordóra mutatva, azt mondja: «levélhordó», amit a gyermekek utána mondanak. Ezután a tanító a levélhordóra mutatva, több gyermektől kérdezi: «ki ez?» A felelet rá természetesen az, hogy: «levélhordó», amit a tanító a névelő hozzáadásával kijavítva, több gyermekkel ismételtet, ami a levélhordó szó és annak jelentésének a gyermekek elméjében való állandósítására vezet. A levélhordó távozásával a tanító fölmutatja a levelet és kérdezi: «mi ez?» Felelet: «levél». Megfelelő javítás után többen ismétlik: «ez levél».

Miután ezzel a gyermekek szókincese új szókkal már így is gyarapodott, másrészt pedig a tárgy iránti érdeklődés annyira föl van keltve, hogy a legközelebbi beszédórán ennek részletes földolgozása már nem ütközik nehézségekbe, ismét folytatódhatik a számtani óra anélkül, hogy a kettő között a legkisebb zökkenés érezhető volna, amit úgyis mondhatnánk, hogy a számtanítás a beszédtanítás szolgálatába szegődik. Mert a számtanításra való áttérés annak az egyszerű kérdésnek, hogy hány levél ez? a föltevésével bizonyára minden zökkenés nélkül történhetik és több levélnek a megszámlálásával, hozzáadásával és ismét való elvevésével valóságos szám-, de egyszersmind beszédtanítási órává is lesz, ha a levél és levelek körüli mennyiségfogalmakkal cselekvő szemléleti alapon újabb és újabb szófogalmakat fejtünk ki, amelyek nemcsak lehetségessé teszik, hanem fokozott mértékben biztosítják egyszersmind a számfogalmak percipiálását az újabb szófogalmak és mondatformák állandósításával egyidejűleg. Vagy ki tagadhatná a valóságos élőbeszéd és mennyiségi műveletek gyakorlását akkor, amikor János a hozzá intézett kérdésre azt mondja, hogy három levél van a táskájában, ha föl szólításunkra Péternek ad egy levelet s János mondja: «egy levelet adtam Péternek», Péter meg azt mondja: «egy levelet kaptam Jánostól» stb., amelyek mindegyike új és új szólásmódok lehetnek s még újabbakra és újabbakra vezethetnek, úgy, hogy az érdeket, a figyelmet állandóan lekötő, az unalmasságot teljesen száműző beszédanyagban sohasem lesz hiányunk.

Magától értetődő, hogy az ilyen tanítás úgy a szám-, mint beszédtanítási szempontból csak úgy lehet eredményes, ha valóban cselekvő szemléleti alapon folyik a tanítás. Mert csakis a cselekvő szemlélet vezethet úgy a tárgy-, mint a mennyiségfogalmaknak tényleges percipiálásához. Hogy a cselekvő szemléleti alapon való beszédtanítás az anyanyelvi magyarázatokat fölöslegessé teszi, sőt ki is zárja, az az elmondottakból is kiviláglik. Mert hisz mondanom sem kell, hogy a tárgy szemlélete s a cselekvés végrehajtása a tiszta fogalmat teljesen biztosítja, amelynek két nyelven való szóbafejtése igazán fölösleges akkor, amikor egy, a magyar nyelvnek a tanítása a célunk.

De hogy a kételkedők esetleges aggályait és kételyeit eloszlassam, hivatkozom arra, hogy egyszersmind vak és siketnéma gyermekekkel is szép eredményeket sikerült elérnem a beszédtanítás terén az itt vázolt alapon. Hogy a vak-siketnémákkal szemben anyanyelvüket magyarázó eszközként nem vehettem igénybe, önként következik abból, hogy azoknak semmiféle nyelvük nem volt. Hogy a fogalomnyújtás, illetve -szerzés csak cselekvő szemléleti (szemlélet alatt a meglevő érzékek: tapintás, szaglás és ízlés érzéki benyomások értendők) alapon folytatható, az nyilvánvaló. És ha a cselekvő szemlélet még az ily fogyatékos érzékekkel is célravezető, mennyivel inkább lehet az azzá az érzékekkel szemben, ahol a legfontosabb érzékszervek: a szem és a fül működése a szemlélet tökéletességét és így a helyes fogalom kialakulását sokkal inkább és sokkal gyorsabban biztosítják.

Az anyanyelvhez való folyamodás az elvont fogalmak s az azok nyomában járó szavak nyújtásánál kísértetbejötten tetszetős, súlyos érvnek látszó, de csakis, csak látszó, mert ezek körül az anyanyelven való megszólalás épp oly szükségtelen, mint a konkrét, a tárgyfogalmak és szók nyújtásánál. Az anyanyelv használata nemcsak szükségtelen, hanem káros következményekkel járó is egyszersmind. Káros azért, mert gátolja a magyaros gondolkodást, önkéntelenül is a nyelvfordításra szoktatja a tanulót, ami amellet, hogy kétszeres munkát követel meg a gyermektől, örökös kerékkötőjévé válik a magyar beszédnek. A fordító gyermek ugyanis a magyar szórendet csak nehezen vagy egyáltalán nem szokja meg s legfőlegb magyarul, de magyarul vagy egyáltalán nem, vagy csak kivételesen beszél.

Az elvont szók magyarázata is csak a cselekvő szemlélet vagy pedig szó, de ugyancsak magyar szómagyarázatokkal történhetik a már tanult szavak felhasználásával, ami a kellő fokozatosság szem előtt tartásával nem is okozhat nehézséget. Hogy mit hogyan kell magyarázni, arra természetesen szabályokat fölállítani nem lehet. Mert az mindenkor a tanító egyéniségétől, a teremtett vagy önként kínálkozó alkalmától függ. S itt ismét hangsúlyoznunk kell, hogy az alkalmasságok kellő kihasználása a siker legfőbb biztosítója. Hogy mi miből

hozható ki, arra szabályt, törvényt fölállítani épp oly elhibázott dolog volna, mint a kitűzött célunktól eltérő, de önként kínálkozó eredmény elszalasztása.

Az itt elmondottakat talán világosabbá teszi egyik vak-siketnéma tanítványommal való esetem. A gyermek értelmi fejlődésével az elvont fogalmak is mind szélesebb tért hódítván, az istenség fogalma kifejtésének idejét is elérkezettnek láttam ugyan, de napokon át alkalmam sehogy sem kínálkozott. Végre egy napon a gyermek azzal állt elő, hogy N. N. beteg. Első gondolatom erre az volt, hogy íme a kedvező alkalom. Megindultak tehát a kérdések és feleletek. Mit csinál N. N., hol fekszik?, mije fáj?, mitől fáj a melle?, verekedett-e? — «Nem verekedett, a hidegtől beteg», volt a felelet. Itt már kezdtem látni, hogy ismét kisiklás történt, hogy ezen az úton nehezen fogunk az istenség fogalmához eljutni. Bár teljesen le nem mondtam még az istenség fogalmának kifejtéséről, hálás alkalmasságnak találtam a fölvetett témát több új fogalomnak, szónak és mondatformának a kifejtésére s így ennek teljes kiaknázását tekintettem most már főcélunk s amennyiben ezenközben kedvező helyzet kínálkoznék, visszatérek elsőnek kitűzött célomhoz. Föltettem tehát egy tág értelmű kérdést, amelyre a gyermek lelkében élő fogalmak feleletként föltörhetnek, esetleg közte lehet még az istenség is. Azt kérdeztem, a gyermek szókincesével számot vetve: hogyan lesz N. N. egészséges? Feleletül a következő rendezetlen szóöszönt kaptam: «Bácsitól kedves testvér (irgalmas-nővér, ki a betegeket ápolta) adta üveg rossz víz, mellre vizes törülköző.» Itt tehát megnevezésre várt több élő fogalom: Orvos, orvosság, borogatás, gyógyít. Ezeknek megfelelő kifejezési formába való öntése sem maradhatván el, bár az istenség fogalmát kifejtetni vagy ennek megnevezését nyújtani nem sikerült, más irányban bőséges kárpótlást nyertem. Az istenség fogalma pedig más alkalommal nyert megnevezést, oly alkalommal, mely talán az előbbinél kevésbé látszik alkalmasnak. Ugyanis a kertben magokat ültettünk a növényzet fejlődéséről fogalmat nyújtandó. Ott lepett meg bennünket az eső. Az eső megerevén, a gyermek erősen belém kapaszkodva, futva, a tanterem felé indult. Az osztályban nevetve mondta: «Kabátom vizes. Eső esik. Futottam.» Azt kérdeztem most már tőle: ki csinálja az esőt? Felelet: «a nap». (Íme, a kis természetimádó!) Azt mondtam (helyesebben: betűztem a kezébe): nem a nap csinálja, s halántékát érintettem mutatóujjammal, ami azt jelentette, hogy gondolkodjék. Rövid gondolkodás után azt mondta: «A szél». Ismét tagadó választ kapott. Ki csinálja a szelet? Felelet: «A hideg». Nemleges válasz után kértem: ki csinálja a hideget? Felelet: «Nem tudom». Közlöm vele: az Isten csinálja a hideget. A közlés visszaadása után kértem, ki csinálja az esőt, a szelet? — felelet mindegyikre: «az Isten csinálja». Ezt a feleletet pedig nyomon követte az a kijelentés:

«Az Isten nem bácsi, nem néni. Az Isten a napban alszik.» Hogy az istenségről ilyen valóság fogalom helyes e, nem kívánom itt eldönteni. Tény az, hogy egy földöntúli, végtelen nagyhatalmú lény létezésének gondolata támadt lelkében és fészkelte be magát kis agyába, jeléül annak, hogy az elvont fogalmakat sem kell magyarázni, hanem a kellő érzékelés vagy következtetés után támadt fogalmat egyszerűen meg kell nevezni, ami minden néven nevezhető anyanyelv közvetítő szerepét fölöslegessé teszi.

Egyelőre ennyit kívántam a magyar nyelv tanításának kérdéséhez elmondani. Alkalmadtán a most nagy vonásokban vázoltakat talán részletesebben is kifejthetem.

Kleitsch János,
a vakok eperjesi intézetének igazgatója.

Irodalom.

A Magyar Adria-Egyesület. Minden esetben az előadódó helyzet, a viszonyok és a körülmények adják meg a szükségletet és az időszükségletet az egyes szervezetek, egyesületek alakulásához. A szükséglet felismerő vezetők lelkesedése és a nemes célért egy táborba hívó szózatuk készitési azután a közjóért, a nagy eszmékért hevülő hazafias társadalmat a tömörülésre az elérendő siker érdekében. Természetesen a közcél kivívása érdekében egyesülésre, közös támogatásra van szükség, mert csakis az egyedek sokasága erkölcsi és anyagi erejükkel adja meg a súlyt és a lehetőséget közös törekvéseikben, minél nagyobb eredmény eléréséhez. A mostani rendkívüli viszonyok, kétségtelen, oly törekvéseket tolnak előtérbe, melyek bár eddig is főlemelők voltak, azonban az azokban való nagyobb tevékenykedés kifejtésére nem volt alkalom, s íme csak most érkezett el az idő, hogy a közreműködés minél szélesebb mederbe terelődjék, hogy így az erkölcsi és anyagi eszközök minél nagyobb arányban álljanak rendelkezésre a közérdek és közjó javára. Ezúttal a Magyar Adria-Egyesületnek szervezetéről és fontosságáról — annak támogatása érdekében — kívánunk szólni. Hiszen a világháború tanulmányai eléggé meggyőzhettek mindenkit arról, hogy minő nagy jelentősége van a tengernek — reánk nézve különösen az Adriának — hazánk, nemzetünk politikai és gazdasági helyzetére, s épp ez okból mily nagy súlyt kell fektetnünk haditengerészetünk és tengeri forgalmunk fejlesztésére, a tenger melléken való erőteljes térfoglalásunkra. A Magyar Adria-Egyesület évek óta igyekszik a tenger és a tengerészet iránt a komoly érdeklődést felkelteni. Az egyesület azonban a céljait kitűzött nagyfontosságú feladatoknak csak úgy felelhet meg, ha mindazok, akik szívükön viselik azokat a nagy nemzeti érdekeket, melyek tengeri forgalmunk szabadságának biztosításához, hadi és kereskedelmi tengerészetünk fejlesztéséhez s a tengeren és a magyar birodalomhoz tartozó tenger melléken való kulturális és gazdasági térfoglalásunkhoz fűződnek, minél hathatósabban támogatják közérdekű törekvéseit. A Magyar Adria-Egyesület csatlakozásra, tömörülésre kéri fel mindazokat, akik a tenger iránt bármilyen vonatkozásban érdeklődnek. Az egyesület elsődleges feladatai közé tartozik: az Adriai-tenger tudományos kutatása, melyet máris sikeresen megkezdtek, s egy tengerkutató-hajó beszerzésével s tengerkutató-intézet létesítésével állandósítani kíván, továbbá a magyar tenger mellék és Dalmácia földrajzi, történelmi, közjogi, természettudományi stb. tanulmányozása, a magyar kultúra, magyar ipar és kereskedelem itteni térfoglalásának előmozdítása, tengeri üdülők helyek fejlesztése stb. A Magyar Adria-Egyesület s a kebelében működő Magyar Flotta-Liga egyrészt népszerű előadások, másrészt a A Tenger című népszerű tengerészeti és

tudományos képes havi folyóirata, nemkülönbön a Magyar Adria-könyvtár füzetei útján tájékoztatja a közönséget a tárgykörébe eső sok érdekes tudnivalóról. Hogy azonban az egyesület sokoldalú és egész nemzeti létünkre kiható nagyfontosságú feladatoknak megfelelően, szükséges, hogy a társadalomnak úgyszólván minden rétege tömörüljön zászlaja alá. A Magyar Adria-Egyesületnek tagja lehet minden magyar honpolgár, férfi és nő egyaránt. A rendes tagok évi 12 kor. tagsági díjat fizetnek, minek fejében tagsági illetményül jár az egyesület díszesen kiállított, képekkel illusztrált, gazdag és változatos közlönye, A Tenger. A tagok használhatják az egyesület könyvtárát, résztvehetnek az egyesület előadásán, tengeri kirándulásain stb. A tagsági kötelezettség három évig tart s jelentkezni lehet az egyesület elnökségénél: Budapest, VIII., Múzeum-körút 10. A Magyar Adria-könyvtár különösen figyelembe ajánlható. Népszerű füzetes műveit a legkiválóbb tudósok és szakférjak írják. A legtöbb füzet a tárgyuk mérten képekkel is illusztrálva van s a füzetek általában igen szépen vannak kiállítva. A Magyar Adria-könyvtár egy átlag 48 oldalra terjedő (a szükséghez képest képekkel is ellátott) füzeté csak 50 fillérbe kerül, kettős füzet 1 kor., hármásé 1 kor. 50 fill. Tekintve a füzetek olcsóságát és érdekes tartalmát, felette ajánlatosnak vehető azoknak az iskolai könyvtárak részére való beszerzése is. A leírásoknak, ismertetéseknek a lakosság körében való terjesztése érdekében, népszerű felolvasások tartására kitűnő anyagot szolgáltatnak. Továbbá A Tenger című folyóiratnak az iskolák részére való járatása is eszközözendő volna ugyancsak a fentebbi célból. Főleg a nagyobb tantestületeknél célszerű volna az ismertetett irányú olvasmányoknak a felkarolása, hol a tantervek annál változatosabban gyakorolhatnák iskolán kívüli, népszerűen tanító és ismertető munkásságukat. Melegen ajánljuk tehát kartársainknak az ismertetett egyesületnek és kiadványainak felkarolását s terjesztését, mely eljárásokról természetesen a kir. tanfelügyelőséget is tájékoztassák. Megemlítjük még, hogy miután a Magyar Adria-Egyesület a tenger tudományos kutatását rendszeresíteni óhajtja, mely célra a megfelelő műszerekkel felszerelt tengerkutató-hajó beszerzését határozta el, ennek a hajónak beszerzésére adományokat hálás köszönettel fogad az egyesület. (Adományok, megrendelések, előfizetések a Magyar Adria-Egyesület címén: Budapest, VIII., Múzeum-körút 10. sz. a. küldendők.) Ámbár sokoldalú közreműködést és áldozatkészséget rónak reánk a mostani rendkívüli viszonyok, mégis azon reményben adjuk közre a fentebbieket, hogy kartársainknak minden nemesért és jóért való lelkesedése, különösen ott, ahol arra mód és alkalom van, nem marad el az előadott irányban sem, és közreműködése nem fog lankadni mindabban, amivel a közjó és a kultúra javára szolgálhat.

Wick Gyula.

Körlevél.

165. szám.

Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi népoktatási iskolájának.

A vall. és közokt.-ü. minisztérium folyó évi január 12-ikén 16,329—1915. eln. sz. a. hozzáma a következő rendeletet intézte:

„1914. évi 5948. eln. sz. a. kelt rendeletmre való hivatkozással, azoknak a cikkeknek jegyzékét, amelyek a hatóságok beszerzéséről szóló kimutatások szerint rendszeres szükségletet képeznek, de hazánkban ezidő szerint elő nem állítatnak, idezárva azzal az értesítéssel küldöm meg Címnek, hogy a jegyzékben felsorolt cikkek külföldről való beszerzésére az engedélyt az 1916. év tartamára már most megadom.

Figyelmeztetem azonban Címet egyúttal arra is, hogy a jegyzékben fel nem sorolt cikkeknek

a külföldről leendő beszerzéséhez az 1907. évi III. t. c. 13. §-a értelmében az engedély a jövőben is minden egyes esetben külön eszközözendő ki.

A szóbanforgó cikkek a következők: Aktafűzőgép, ampère-méter (iskolai célokra belföldön is készíthetik), anilin-festékek, arabmészga, darabos (oldott ragasztó-gummi hazánkban is készül), ár, aszbesztlemez, aszbesztsinór, bársony (plüss készül az országban), cérnagomb, cipőgomb, cipészvarrógép, csontgomb, dugóhúzó, erdei magvetőgép, Hacker-féle, ébresztőóra (villamos ébresztőóra belföldön is készül), fénymásoló milliméterpapiros, habkő, hajnyírógép, hegedűhúr, horgolótű, írógép, írógépalkatrészek (írógépalkatrészek készülnek az országban), kaloriméter, kerékpár, kézi nyomda gummiból, légsúlymérő, litografiai kő, másolóvázon, mérőpálca (összecsukható), mikroszkop, milliméterpapiros tekercsben (ívekben hazánkban is készíthetik), nyomdakő, óraüveg, palatábla, palavessző, planiméter, platina-cikkek (laboratoriumi célokra), polyméter, Röntgenkészülékek orvosi célokra (iskolai célokra való belföldön is készül), szíjgyártó-tű, szivacs, sztaniolpapiros, üvegyöngy, üvegtoll, varrótü, varrógéptű, volt-méter (iskolai célokra hazánkban is készíthetik).“

Miről Címet mihez tartás végett értesítem.

Eperjes. 1916. jan. 16-ikán. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Figyelmeztető. Az elemi iskolai hatodik osztályú tanulók külön vizsgája ügyében kiadott Utasítás értelmében február 1—16-ika közötti időben jelentendő be a vármegyei kir. tanfelügyelőségnek, hogy az elemi iskola hatodik osztályában mennyi a fiú- és mennyi a leánytanulók száma. Egyidejűleg azt is be kell jelenteni, hogy a szorgalmi idő meddig tart s az iskola helyi hatósága a záróvizgát mely hónapban és annak melyik felében óhajtja megtartani. Amely iskolánál nincsen hatodik oszt. tanuló, onnét egyszerű nemleges jelentés teendő a jelzett hivatalnak.

Tanítói fegyelmi és nyugdíjbizottságok. A vármegyei közigazgatási bizottság f. évi január havi ülésében a tanítóságot érintő bizottságok a folyó évre a következőképpen alakultak meg. A fegyelmi választmány elnöke a főispán, akadályoztatása esetén az alispán; jegyző és előadó Bánó Aladár vm. főjegyző; rendes tagok: Janik Ferenc, dr. Schmidt Gyula, Szabó Elemér, Szmrecsányi Jenő; póttagok: Frank Ármin, Péchy Zsigmond. — Az 1875. évi XXXVIII. t. c. 40. § és az 1882. évi 41,453. sz. vall. és közokt.-ügyi miniszteri rendelet értelmében működésre hivatott tanítói nyugdíjügyi vegyes-bizottságba — melynek elnöke Szabó Elemér kir. tanfelügyelő — tagokként kiküldettek: Brühl Menyhért héthársi prépost-főesperes, plébános és Kovaliczky Zeno eperjesi g. kath. kanonok.

A katonaságtól felmentett tanítók. Lieb Tivadar osztópataki áll. el. isk. tanító, aki a kisszebeni cs. és kir. katonai tartalék-kórháznál teljesített szolgálatot, ezen működése alól felmentetett, s visszatérve állomására, tanítói működését megkezdte. Timkó Károly kellemesi r. kath. el. isk. tanító, ki szintén a háború kezdete óta katonai szolgálatot teljesített, a múlt hó 1-jétől bizonytalan időre szabadságotlaltván, tanítói működését újból megkezdte.

Harctéren levő tanító jótékonysága. Bárdosi Antal héthársi áll. el. isk. tanító, aki a harctéren van szakaszvezetői minőségben, özv. Kubányi Lajosné héthársi áll. isk. igazg.-tanítónőhöz 6 kor.-t küldött oly kérelemmel, hogy ezen hatnapi zsoldját az igazg.-tanítónő által Brühl Menyhért prépost-főesperes, gondnoksági elnök nevenapja alkalmából a harctéren elhunyt tanítók özvegyei és árvái javára rendezett jótékonycélú előadás jövedelméhez csatolja. A pénz a kir. tanfelügyelőséghez beküldetvén, azt a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította azzal, hogy a pénzt a fentebb említett és már átvett összeghez csatolja.

Bu
den p
ad ma

Szer

háziezed

tu'ajdon

Kitü

le-sch Ár

tab. tarac

zászlósa,

tanúsított

vitéségi e

Fősz

tanácsos,

hó 14-ikén

kis tanác

melynek ce

dett eperje

sének meg

értekezlet

tisztviselőj

hangulag fo

Hősi h

aki a harcté

orvosi, buzg

téren szerzet

fehértáron m

ősvintén gy

társadalmi

szert s ügy

A háború és

a mindenkit

mely magáh

Elhalál

szenvedés ut

kath. lelkész

«A Társ

megít és m

kedő cikke

Malonyay D

Wiczek Frig

saság legúj

közleménye.

írás Körmen

frott cikke

Wlassics Gy

László ebb

kapitány» cí

megtalálja az

apróbb közle

denkor szíves

fizetőinek. El

negyedévre 5

a kiadóhivata

Eljegyzé

éven at volt

falvai ev. se

sepsiszentkir

nátfalusi ev.

Áthelye

m. kir. min

Margit girál

ajlajújhelyi ál

radácsi áll.

szigeti áll. e

közöjük a t

megyénkből

Új ken

polgármeste

lakosságána

liszt is kerül

lisztből, feler

az új tipu-ú

ként 56 k

kg.-ja 60 fi

régi típusú

különböztet

szült kenyés

Bujanovics Gyula főispán minden pénteken d. e. 10—12 óra között ad magánkihallgatásokat.

Személyi hír. *Kraumann* Ede ezredes, háziezredünk parancsnoka, a Vaskorona-rend tulajdonosa 4 hetiszabadságra városunkba érkezett.

Kitüntetés. Ifj. *Palesch* Árpád vegyész, Palesch Árpád gyógyszerész-drogista fia, a 15-ik táb. tarackezrednek a 67. gyalogezredhez beosztott zászlósa, az orosz harctéren kézigránátharcban tanúsított bátor magatartásáért a II. o. ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Főszolgabíró-jelölés. *Piller* Kálmán udv. tanácsos, nagybirtokos, megyebizottsági tag, február 14-ikére d. e. 11¹/₂ órára a vármegyeháza kis tanácstermébe értekeletet hívott egybe, melynek célja Egerer Ferenc halálával megüresedett eperjesi főszolgabírói állás kiváló betöltésének megbeszélése. Úgy értekeztünk, hogy az értekeletet a megye egyik rendkívül érdemes tisztviselőjét, *Klauszer* Kálmán tb. főjegyzőt egyhangulag fogja jelölni.

Hősi halál. Dr. *Fuhász* János ezredorvos, aki a harcterről már két ízben tért haza sebeültén, orvosi, buzgó hivatása közben a kolomeai harctéren szerzett betegségében február 4-ikén Székesfehérváron meghalt. Családján s rokonságán kívül őszintén gyászolja a derék orvost városunk egész társadalmá is, ahol utolsó éveiben mint igen népszerű s ügyes fogorvos áldados munkát végzett. A háború összes szenvedéseit édes álomná váltsa a mindenkit megbékéltető sír és az örök szeretet, mely magához emel, midőn megpihenni térünk!

Elhalálozás. Január 26-ikán halt meg rövid szenvedés után Kisberezsnynén *Zsedényi* Emil gör. kath. lelkész neje, házaseletük 16-ik esztendejében.

«A Társaság.» Gr. Teleki Sándorné elmésen megírt és megszívlelni való tanácsokban bővelkedő cikke a magyar társaság jövő feladatairól, Malonyay Dezső pompás humorú novellája, gr. Wittczek Frigyesné színes, kedves tárcája: A Társaság legújabb számának három feltűnés keltő közleménye. Érdekes és sok igazságot hirdető írás Körmeny Viktor «Bánk bán jubileumá»-ról írott cikke és költői szépségekben gazdag ifj. Wlassics Gyula «Álmaim» című verse. Lakatos László ebben a számban is folytatja «Konstantin kapitány» című regényét s ebben a számban is megtalálja az olvasó azt a sok érdekes és aktuális apróbb közleményt és fotográfiát, amelyek mindenkor szívesen látott vendégei A Társaság előfizetőinek. Előfizetési ár egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Eljegyzés. *Biró* László, aki lapunknak négy éven át volt segédszerkesztője, jelenleg csernátfalvai ev. segédlelkész, a napokban eljegyezte sepsiszentkirályi *Kiss* Ilonkát, *Kiss* Árpád csernátfalusi ev. lelkész leányát.

Áthelyeztetések. A vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter özv. *Ladomérszkyné Debrő* Margit giráltyi áll. elemi isk. tanítónőt a satoraljaiúj helyi áll. elemi iskolához és *Dócskalik* Jenő radácsi áll. elemi isk. h. igazg. tanítót a győrszigeti áll. elemi iskolához helyezte át. Sajnálattal közöljük a kiváló tanítónőnek és tanítónak vármegyénkbeli való távozását.

Új kenyérliszt. Faragó József kir. tanácsos polgármester falragaszokon adja tudtára a város lakosságának, hogy e hó 1-jétől olyan kenyérliszt is kerül forgalomba, amely felerészben főzölisztből, felerészben pedig árpalisztből készül. Ennek az új tipuú kenyérlisztnek az ára métermázsánként 56 kor., zsákszáma 58 kor., kimérésre kg.-ja 60 fill. Ez a liszt sokkal fehérebb, mint a régi típusú búzakenyérliszt s attól könnyen megkülönböztethető. Az új típusú kenyérlisztből készült kenyér kg.-ja 60 fill.

Korpótlék. A vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter *Dúzs* Róza bártfai áll. polgári iskolai igazg.-tanítónő részére I. ötödéves pótlék fejében évi 200 kor.-t tett folyóvá.

Vasúti áthelyezés. *Zsebrácsky* Gyula héthársi állomásfőnök Héthársról Kassára helyeztetett át.

Jótekonyság. *Stahúr* Anda 30 koronát adott át szerkesztőségünknek azon célból, hogy 10 kor.-t a hősök síremlékére, 10 kor.-t a sárosi hadiárva alapja javára és 10 kor.-t a megvakult katonák javára vételezzünk be. Az adományozott 30 kor.-t azzal nyugtáztuk, hogy az *Stahúr* Anda tiszteletdíja, melyet az «Olympia» fényjátékház vezetőségétől a «Simon Judit» melódráma elszavalásáért kapott.

Segélypénz. A vall.- és közoktatásügyi m. kir. miniszter néh. *Nagy* Mihály nyug. molnár-vágási g. kath. elemi isk. tanító özvegye szül. *Danilovics* Irma Mária részére évi 315 kor. 60 fill. segélypénzt engedélyezett.

Az «Uránia» érdekes, minden részletében eredeti és tanulságos műfímben részesíti a közönséget akkor, midőn most szombaton és vasárnap vászonra vetíti Lombroso Caesare: «Lángész vagy űrült»-jét. Amint maga a mű a szűz páratlan zs-nialitásáról és általános közkedveltségről tesz tanúbizonyságot, éppen úgy az ennek alapján készült film is nagy szenzációszámú megy.

Könyv- és kóta-ujdonságok, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenő* nál Eperjesen kaphatók.

Jótekonycélú gyűjtések. Az iskola útján való jótekonycélú gyűjtések eredményeképpen közöljük a következő adatokat a margonyai ág. h. ev. iskolában *Lacsó* János lelkész, iskolaszéki elnöknek és *Mikulás* Andor isk. tanítónak buzgólkodása mellett gyűjtetett az Országos Gyermekszanatóriumra 14 kor.; a katonák karácsonyára 5 kor. 48 fill.; árváknak 4 kor.; ezenkívül az iskolában olyan írka, toll és ceruza használatik, melyek tiszta jövedelme hadsegélyezési célokra fordítatik. Ezen adatok szép bizonyítékai, hogy a mostani nehéz viszonyok dacára a haditerületbe esett községekben is nemes buzgólkodás mellett a hazafias jótekonyság oltárára eredményesen lehet tevékenykedni.

Szabadság B. oszt. népfőlkelőknek. A kereskedelemügyi miniszter kieszközölte a cs. és kir. közös hadügyminiszternél, hogy olyan *kereskedők* és *iparosok*, kik mint B. osztályú népfőlkelők tényleges szolgálatot teljesítenek, amennyiben a harcponalban nincsenek, üzleti ügyeiknek rendezése céljából 8 napi szabadságot kaphatnak s amennyiben üzleti ügyeik azt indokolják, később is kaphatnak a közvetlen parancsnokságtól 1—2 napi szabadságot, melyet a katonai parancsnokságnál kell kérelmezni. Kérelmek továbbítását a kassai keresk. és iparkamara is elvállalja.

Nincsen jobb szájápoloszer

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

A Nagysárosi Múmalom ajándéka. Újévi ajándékképpen a minap kedves és kiváltképpen most nagy horderővel bíró ajándékban részesítette tisztviselőit és munkásait, midőn köztük 50 mm. lisztet, 2¹/₂ vagon kőszentet, 110 mm. cukrot osztott ki. A fehérhollószámba menő, háborús nyomort enyhítő adomány sok könnyet szárított fel és példaadást nyújtott azok számára, akik hivatva lennének észrevenni az élet nyomasztó gondját, ezer szenvedését. A kiosztás alkalmával *Déri* Gyula, a múmalom igazgatója meleg szavakat intézett a hivatalnokokhoz, rámutatva arra az egyedüli életcéllra, mely kell, hogy most a háborúban a szegényt és gazdagot összekösse.

Járvány miatt bezárt iskolák megnyitása. A vörheny-járvány miatt bezárt kiryányi áll., kormosi g. kath. és szinyei róm. kath. elemi iskolák a járvány megszűnte folytán a tanításnak megnyitottak.

Özvegyi segély, illetve gyámpénz. A vall.- és közoktatásügyi m. kir. miniszter néh. *Stroncz* Dániel volt héthársi áll. elemi iskolai igazg.-tanító özvegye szül. *Brühl* Lujza részére évi 840 kor. segélypénzt és két kiskorú árvája részére egyenkint 140 kor., együtt 280 kor. gyámpénzt, mindössze évi 1120 kor. segélyt, illetve gyámpénzt engedélyezett.

Hatvanötéves önkéntes. *Ibrányi* László volt földbírók, aki több éven át Eperjesen is tartózkodott, a kecskeméti 13-as huszárokhoz önként jelentkezett s a vizsgáló-bizottság a hatvanötéves regrutát katonai szolgálatra alkalmasnak találta.

Jótekonycélú gyermekelőadás. *Kövári* Mihály jernyei róm. kath. elemi iskolai tanító az iskola tanulói által előadott pásztorjáték tiszta jövedelmeképpen a kir. tanfelügyelőséghez 46 kor. 90 fill.-t küldött be, mely az elesett tanítók özvegyei és árvái javára lett szánva; a kir. tanfelügyelőség az összeget rendeltetési célra leendő fordítása végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította. Fölötte figyelemreméltó a jernyei tantestületnek eme buzgólkodása, mert ezúttal is beigazolódtott, hogy az ilyenmű előadások nemcsak jelentős nevelő hatással bírnak, hanem a lakosság által is szívesen fogadtatnak s emellett még a jótekonycélok felkarolására is kiválóan alkalmasak.

Óvodának segélyezése. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz intézett rendelete értelmében az Eperjesi Széchenyi-kör által fenntartott tótsóvári kisdóvoda részére a folyó évre 100 kor. pénzsegélyt és 25 ürm. búkk hasáb-tűzfát az árjegyzék szerű rendes árak mellett a tótsóvári kincstári farraktárból engedélyezett.

Emlékművet hőseinknek! Lapunk szerkesztősége által indított mozgalom folytán hőseink síremlékére a következő újabb adományok érkeztek hozzánk:

Déri Gyula felülfiz. templ. hangv.	K	250
Gallé Marcell	>	60—
Stahúr Anda	>	10—
Dobránsszky Endre áll. főnök	>	2—
Sátán Ágoston	>	1—

Eddigi gyűjtés K. 7814 65

Főösszeg . . . K 7890 15

Az adakozók fogadják hálás köszönetünket!

A tűzifa szállításának kérdése. Fa elég van az erdőben, de nincs ki behozza, azért szökött fel oly magasra az ára; de még ezen a méregdrága áron is nehéz beszerezni, mert nincs fuvaros. A földmívelésügyi miniszter most úgy oldotta meg a kérdést — arról Sarosvármegyét is kiértésítette —, hogy a fának az erdőből való beszállítására a közmunkaerő igénybevételét engedte meg, melynek kirendelése iránt közvetlenül a törvényhatóság első tisztviselőjéhez kell fordulni.

Katonai szolgálatot teljesítő joghallgatók beiratkozása. Mint illetékes helyről értesülünk, a m. kir. vallás- és közokt.-ügyi minisztérium január 26-ikán kelt rendeletével megengedte, hogy a katonai kötelékbe tartozó beteg, rokkant vagy helyi szolgálatot teljesítő joghallgatók, vagy pedig akik szabadságot kaptak, az 1915/16 tanév második felére február 18-ikáig beiratkozhatnak. Az érdekelteknek közelebbi felvilágosítást nyújt a jogakadémia dékáni hivatala.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő nemesszűvű adományok folytak be február 11-ikéig: 30 kor.: Kissóczi Mátyas névnapüdvözetek megváltása; 10 kor.: Bosak János (Skranton, Amerika), a NASE ÖTECSERTVO szerkesztősége útján; 4 kor.: Platschek önkéntes, találási jutalom, Kyss Klótd és Mária; amelyekért őszinte köszönetet mond: özv. Semsey Boldizsárné elnök, Vogel Béla pénztáros.

Megállapították a kenyér nagyságát és árait. A pékek kenyérsütők és kereskedők csak 120- és 60-dekás kenyeret süthetnek és hozhatnak egészben forgalomba. A 120 dekás kenyér ára 60 fillér, a 60 dekás 30 fillér, ennek fele 16 fillér és negyede 10 fillér. Értékhelyiségekben egy darab legalább 5 dekás kenyér ára 4 fillér.

A harctéri katonák karácsonyfájára küldött szeretetadományokért újabban a következő levél érkezett a polgármesterhez: „A 18. tábori ágyúezredből alakult 15. tábori tarackezred 5. útparancsnokságától. Nagyságos Polgármester úr! Az Eperjesről küldött, karácsonyra szánt szeretetadományok most, több mint egy hónapi késedelemmel érkeztek meg. Páratlan volt örömünk, a tisztéké, altisztéké s legénységé. Megható az a kedves gondoskodás és szives figyelem, amely a remek kiállítású csomagok változatos tartalmában megnyilvánul. Eperjes sz. kir. város egész közönsége, de elsősorban azok a hölgyek, akiknek hazafias érzülete és fáradhatatlan keze a gondolatot felszínre hozta és megvalósította, fogadják érte az üteg hálás köszönetét! Külön is köszönet jár Bánó Aladárné, Beretvásné Semsey Karola, Görgey Ernőné úrnőknek és dr. Holénia Gyula ezredorvos úrnak, akik a csomagokba rejtett soraikkal oly kedvesen adtak kifejezést lelkes és szives érzésüknek, ami itt oly jól esett. Szinte örülnünk kell a sorsjátékának, hogy a két kedves tartalmú láda nem karácsonyra érkezett meg. Az akkori feszült hangulatban, a bekövetkező hatalmas ellenséges támadás biztos tudatában úgysem tudtuk volna kellően méltányolni s élvezni azt, aminek most, immár nyugodtabb viszonyok közt, annyira megörültünk. Kérem a Polgármester urat, hogy mindazokkal, akiknek ezen öröm felkeltésében akár csak a legcsekélyebb része is volt, legyen kegyes az üteg meleg és hálás köszönetét tudomására hozni. Egyben fogadja Polgármester úr kiváló nagyra becslésem kifejezését, Tab.-posta 162., 1916. jan. 29., von Platten százados, útepparancsnok.”

Vásáráthelyezés. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Zemplénum megye területéhez tartozó Galszecs községben a szept. 27-ikére és 28-ikára eső országos kirakó- és állatvásár ez évben kivételesen szept. 20-ikán és 21-ikén tartassék meg.

Szeretetadományok csomagolása. A mostani tömeges szállítások közben főképp a postai szállítólevelek gyakran elvesznek és így a szeretetadományok küldője — adatok híján — megállapítható nem lévén, részére adományáról elismervény sem küldhető. A Hadsegélyző Hivatal átvételi külföldi levele erre való tekintettel kéri a szeretetadomány-csomagok föladvit, hogy minden egyes postai vagy vasúti csomag (lada) belsejébe helyezzenek egy a föladvit nevet és lakóhelyét, a föladvit napját, a küldemény nemét és mennyiségét feltüntető jegyzéket. A jegyzék alapján aztán pontos elismervényt állíthat ki a Hadsegélyző Hivatal a föladvit részére.

Katonai beszerzések. A cs. és kir. közös hadügyminisztérium 1916. évi február havában a következő cikkeket szerzi be: karika istálló-kötőfékszíjra, csattok pecek nélkül kötőfékszíjakhoz, faszeg cipőbe, lóvakaró, lókefék, abrakarisznya, hátizsák, kétszersült-zsákok. Az egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok a szállítandó cikkek minőségének, árának, mennyiségének és szállítási határidejének megjelölésével és a szükséges mintákkal együtt zsákba csomagolva, legkésőbb február 15-ikéig a közös hadügyminisztérium 13. ügyosztályához küldendők be. — A m. kir. honvéd központi ruhatár az 1916. évre szükséges cikkeknek 1916. március, április és május hó végéig terjedő szállítására a következő cikkekre nyilvános pályázatot hirdet: gyapjúból gyalogsági kardbojt, távirászkarkötők, kis ásó, 10 db cipésszerszám, nyéllel nagy ásó, gyalogság, lovasság és tisztiszolgák részére nyéllel szekerce, favágó-fejs e, 90 cm. öregfűrés, közép drótvágó-olló, tábori kulacsos zsinag, lábnyűg, celluloid-jelvénycsillag, hordgyűrűvel lámpa, jegyzékönyv, sátorfelszereléshez sátorcövek, fekete horganygomb, kéziszíjjal lóvakaró, ruha-, sár- és máz-kefe. Az ajánlatok 1916. február 21. ikén d. e. 9 óráig a honvéd központi ruhatárhoz, Budapest (X., Elnök-utca 1.) küldendők be. Közelebbi feltételek a kassai kereskedelmi és iparkamara hivatalánál tudhatók meg.

Adomány a vakoknak. Dr. Schmidt Gyula egy öltözet ruhát adományozott a vakok intézetének. Fogadja a szives adakozó az intézet igazgatójának és növendékeinek hálás köszönetét!

A 43—45 és 48—50 évesek bevonulása. A hivatalos lap minapi számban megjelent «Bevonulási hirdetmény» szerint mindazok a magyar állampolgárok, akik az 1870., 1871. és 72. évben születtek és a népfelkeltési bemutatószemlén, pótszemlén, utóbemutatószemlén, vagy népfelkeltési felülvizsgálaton fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, 1916. február 28. ikán; az 1865., 1866. és 1867-ben született és fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált népfelkelők pedig 1916. március 3-ikán — amennyiben név szerint felmentve nincsenek — a népfelkeltési igazolványi lapon feltüntetett magyar királyi honvédkiegészítő-, illetőleg császári és kir. kiegészítő parancsnokság székhelyére tartoznak bevonulni. Azok, akik 1870—71—72-ben születtek és önként soroztatták magukat, február 28. ikán, az 1865—69. években született és önkéntes belépés folytán március 3. ikáig besorozott egyének március 3. ikán kötelesek bevonulni. A honvédségbe vagy a közös hadseregbe önként belépni öhajtó népfelkeltésre kötelezettek törvényes korlátok között a csapatotestet maguk választhatják a bevonulás napjáig.

Megvakult katonáink javára újabban adakoztak: a 15. tábori tarack-ezred önkéntesinek gyűjtése 10 kor., Stahúr Anda 10 kor.

Gyűjtés vak katonák részére. László Béla bártfai áll. gazdasági szaktanító felhívására az ottani áll. elemi iskola II. leányosztályának növendékei a városban 101 kor. 42 fillért gyűjtöttek össze a vak katonák részére, mely összeget a 40 fillér utalványbélyeg levonásával a nevezett gazd. szaktanító a várm. kir. tanfelügyelőséghez küldte be illetékes helyre való juttatása végett. Ezen szép siker nyílt bizonyítéka annak, hogy kellő felvilágosítás és buzdítás mellett a jótékonyság oltárára az iskolásgyermekekkel mily jelentékeny eredmény érhető el. Szives örömmel adózzunk elismerőleg a sikeres buzgólkodásért úgy a nevezett szaktanítónak, mint a tanulóknak. A pénzt a kir. tanfelügyelőség megfelelő helyre továbbította.

Baleset. Kapin történt febr. 5-ikén, hogy Csilinszki Ferenc 11-éves kislány pajkosságából egy trágyát fuvarozó szekérre kapaszkodott. A kocsis, nem tudni még mivel, állítólag vasvillával a lovak közé ütött, a megijedt lovak hirtelen magukkal ragadták a kocsit s a kislány a lovak alá került. Fején súlyosan megsérült. M g szombaton az eperjesi kórházba szállították; állapota életveszélyes.

Elveszett retikül. Kandl Ella orlóli lakos e hó 10-iken d. u. 1/2 4 órakor a nagyalomásról a városba jövet elvesztett egy retikült, melyet egy utána jövő suhanc vett fel. A retikülben 300 korona volt.

A hadiárváknak adtak: Gallé Marcell 60 kor., Stahúr Anda 10 koronát.

Feldúlt tűzhelyeinkért! Gr. Khuen-Hédervary Karoly hazafias felhívására Tolnavarmegye is gyűjtést indított a haborúban feldúlt tűzhelyek újjafelépítés-re. Ez a gyűjtés eddig 57,789 koronát eredményezett. A gyűjtés azonban még nincs lezárva. Egyes összegek ugyanis még nem szedték be a célra megszavazott 5% os pótdótot, más összegekben pedig az adományokból várható további tekintélyes eredmény. Így Tolnavarmegye közönségének összadománya a vármegye vezető köreinek becslése szerint végeredményben körülbelül 82,000 koronára fog rugni Tolnavarmegye tehát szintén kivette részét abból a hazafias akcióból, mely éreztetni kívánja a haborúsított felvidéki lakossággal a magyarság testvéri szeretetét.

BETEGEK ÉS ROKKANTAK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN
a hygen. légmentesen elzárható

SZOBA-KLOZETT
Teljesen szagtalan, díszkrét, szék formájában és minden kivitelben kapható.

MINDEN SZOBABAN FELTÖNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!
HEYDER ÉS KILLIÁN

hygen. légmentesen elzárható szobaklozetek, száraz klozetek, Bidet és betegasztalok különlegességi gyára

WIEN XVI.,
Paletzgasse 22—24.
Arjegyék és ismertető ingyen és bérmentve.

Barna vagy fekete borszöszövel párnázva, porcelán vagy emall vödelrel. Ara csomagolva és bérmentve 70 kor. Párnázatlan és fodor nélkül csak 50 k.

Puha fából, barnára fényesve emall vödelrel. Ara csomagolva és bérmentve 58 kor. Keményfából 40 kor.

□ SZINHÁZ ÉS ZENE. □

Az «Olympia» fényjátékházban febr. hó 12 és 13-ikán Sophu Micnaeus négyfelvonásos színdarabja, «A forradalmi nő» kerül fítre. A darab rövid meseje a következő: «Tressailles markí 1793 tavaszán egy svadron fehér huszár élén visszatér az emigrációból Frankhonba, hogy küzdjön a köztársaság ellen s hogy feleségül vegye világszép jegyesét, Etoile Alain markizt. Az eljegyzést tartják éppen, amikor a kastélyt körülveszik a jakobinusok csapatai, elfogják az egész násznépet, s a markit halálra ítélik. Kegyetlen kegyelemmel meghagyják azonban neki — a nászéjszakát még utolsó éjszakául. A markí a halálfélelemtől gyötörve tölti az éjszakát — s ez kiabrandítja belőle jegyesét is. A markiz meg akarja szabadítani. Magához kéri Mark Arron nemzetőrhadnagyot, aki bele-szédül a markiz csodaszép szeméibe, s ráál az alkura: a nászéjszakára vállalja ő a markí szerepét, átöltözik és meghal a markí helyett. A forró drámai pillanatok szerelmét érlelnék a markizban Mark Arron iránt. Ővé lesz. És reggel, amikor meg kellene halnia Mark Arronnak, hiába akarják megmenteni a barátai. Ő meghal, a saját életével fizeti meg az árulását és a markiz egyetlen öléését.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok:
Dvortsák Gyöző. Koós Ernő és Frigyes.

Steckenpferd- liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való föltűnőhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb.
Hasonlóképpen kitérő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) Kitérő szer női kezek gondozására.

AZ

részevény
délután

RE

1. Az
2. A f
3. Hat
4. Az
5. Hár

Vagyon

Pénztárkészl
Váltótárca,
Értékpapírok
Szelvények
Jelzálog-köl
Könyvnyom
Folyószámla
fedeztetés
hadikölcsön
fedeztetlen

Értékpapír-e
Kézizálog-kö
Intézeti ház
Ingatlan ...
Felszerelés
Nyugdíjalap
Különféle ak

* E tétel al
Eperjes,dr. Kakúsz B
Köszeghy Józ

Vesztesége

Kamatok: tal
folyószámla
10% tőkeFizetések: az
bizottság
tisztviselők
és lakbéKöltségek: irt
tatványo
jutalmazAdók: állami
illeték, i
Értékpapír-ár
Nyereség: áth
1915. évi r

Eperjes, 1

dr. Kakúsz B
Köszeghy Józ

792—1916. ügyszám.

Kötegelt fenyőtűzifa-eladás (vasúti rakodón).

A szomolnokhutai magy. kir. erdőgondnokság nagymedence-völgyi fűrészén fűrész hulladékokból termelt és még termelendő és 20 cm. magas, 50 centiméter átmérőjű kötegekbe rakott, mintegy **20,000 köteg fenyőtűzifa** zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1916. évi **március 1-jén** déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és 1916. évi március hó 2-ikán d. e. 10 órakor az erdőhivatal helyiségében nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Tótsóvár, 1916. évi február hóban.

M. kir. erdőhivatal.

305—1916. ügyszám.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás.

Az aranyidai m. kir. erdőgondnokság kassahátori rakodóján készletezett **915 drb.** 553·59 m.³ **fenyőhaszonfa**, amiből a külön csoportba sorozott 12—25 cm. vékonyabb választékokra 252·35 m.³ esik, kettő eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1916. évi **március 1-jén** déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és 1916. március 2-ikán d. e. 10 órakor az erdőhivatal helyiségében nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Tótsóvár, 1916. évi február hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Ajtók és ablakok

nagy készlet, minden méretben kaphatók. • Elvállalok minden-
nemű asztalos-munkákat. ••

KALMÁR REZSŐNÉ,
Budapest, Falk Miksa-u. 15.

HALTENBERGER BÉLA KASSA.

∴ RUHAFESTŐ, ∴
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.
■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESÉN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítatnak.

Gallér- és kezelőtisztítás

a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbelle „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modbildern, mehr als 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:

„Wiener Kinder-Mode“

„Für die Kinderstube“

„Für ältere und stärkere Damen“

„Für Haus und Küche“

„Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennige unter Garantie für tadellofes Passen. — Die Anfertigung jedes Toilette-stückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpendorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif

Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

Kiadó lakás

∴ május 1-jétől Kassai-út
22.sz.alatt 4 szoba mellék-
helyiségekkel dísz- s gyümölcsös-
kertben; esetleg istálló, kocsiszin.

Közelebbi felvilágosítás ugyanott ∴
vagy a tulajdonosnál, Fő utca 53. sz.

Milliók

használik

Köhögés

rezkedtség, hurut és nyakasság, gorc és
hőhurut ellen

KAISER
MELLKARAMELLÁIT

□□□ a három fenyő védjeggyel. □□□

6050 közjegyzőileg hi-
teles bizonyít-
vány orvosoktól
és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!

Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.

Kapható Eperjesen: Molitorisz István, Korn Vilmos, Williger Pál gyógyszerárban és Pálesch Árpád drogériájában, — Bártfán: Tirscher István gyógyszerárban

Hiába keres,

sehol sem talál jobb
s olcsóbb, a táborba
küldendő csomagokra
egyedül alkalmas

vízmentes csomagolópapírost,

mint

Kösch Árpád

könyvnyomdai műintézet ∴
papír- és írószerraktárának
üzletében ∴ Eperjesen.

Nagyszerűen bevált a harctéren küzdőknek és
általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-,
mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici
compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K — 80, 1·40, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvet-
lenül az „Arany oroszlanhoz“ címzett
Dr. Richter-féle gyógyszerárban,
Prága I, Elisabethstr. 5.
Naponkénti szétküldés.

